Šalomounova prosba „Moudrost mi, Pane, dávej“

Původ materiálu
Drahomíra Dušková Havlíčková
Pořadí v lekci
15

Pro učitele

Výkladové poznámky

- **Šalamounův příběh** (1Kr 1-15) tvoří ucelený celek: 1. kapitola – konec Davidovy vlády; 2.-3. kapitola – Šalomoun se stává králem, prosí Boha o moudré srdce, dostane ho, to se projeví moudrým rozhodnutím sporu dvou žen o dítě, „moudrost nad zlato“; 4.-9. kapitola – Šalomounova vláda, stavba a posvěcení chrámu; 10.-11. kapitola – Šalomounova sláva a bohatství, návštěva královny ze Sáby, Šalomounův konec, „zlato nad moudrost“, uctívání jiných bohů, Šalomounova smrt; 12.-15. kapitola – rozdělené království – „sever proti jihu“.
- **Příběhy 1. knihy Samuelovy až 1. knihy Královské** popisují, jak izraelský národ dosáhl nezávislosti a zažil období nebývalé prosperity. Po Davidově smrti nastupuje na trůn Šalomoun. Za jeho vlády nastává období míru a blahobytu. Šalomoun staví nádherný jeruzalémský Chrám a spravedlivě a moudře vládne rozsáhlému úřednickému aparátu, silnému vojsku a velkému národu. Biblické Šalomounovy příběhy jsou velmi kosmopolitní – cizí vůdci nejsou nepřátelé, ale partneři, se kterými se má jednat slušně a chytře, Šalomoun má mezinárodní kontakty, úspěšně obchoduje, je obratný v diplomacii, takticky si bere za ženu dceru faraónovu atd. Šalomounův příběh se ve způsobu, jak vládne a spravuje zemi a moudře soudí svůj lid, podobá asyrským vládcům. Popisované prostředí velkého Šalomounova království velmi připomíná situaci v Judsku za krále Menašeho (7. století př. Kr.).

  Knihy královské nejsou historickým spisem. Základní otázkou je problém selhání královské instituce a spoléhání na ni. Jde v nich především o to vystopovat v přístupu panovníků a mocensko-náboženské elity Izraele kořeny selhání. Byly dokončeny v babylonském zajetí.

Na tom, co nám sděluje královská kniha o Šalomounovi (1Kr 3-11), je nápadný zvláštní strnulý, obřadně neosobní způsob podání. Ani stopa po lidské blízkosti a pohnutí z vyprávění o Davidovi a Saulovi. Tento způsob zprávy o Šalomounovi je pravděpodobně pravým zrcadlem jeho království. Tato nová forma království, oproti Davidovu jistě bližší absolutismu, potřebuje nápadně demonstrovat a reprezentovat moc a lesk. Šalomoun jako první má svůj královský dvůr, jímž se chce podobat orientálním králům, s velkým harémem, s velkým množstvím služebnictva, s reprezentativními budovami a nesmírným bohatstvím. Politicky dokázal Šalomoun udržovat Davidovu říši. Ve vnitřní politice učiní opatření, které mu sice nepřinese mnoho užitku, pro budoucnost se však projeví osudově: vojenskou službu, která byla pro izraelské kmeny v čas ohrožení povinná, rozšíří v dobách míru na službu robotnou. Tím překročil kompetence krále v Izraeli.

- **Šalomoun**, syn Davida a krásné Bat-šeby (v polovině 10. století př. Kr.). Prorok Nátan mu dal jméno Jedidjáš (tj. *miláček Hospodinův*), je v něm také slyšet jméno David, vyjadřovalo obnovení přízně Boží k Davidovi. Ale David mu dal jméno Šalomoun (Šelómó), což znamená „pokojný“, vyjadřuje to velkou touhu válečníka Davida po pokoji. Šalomoun zřejmě vyrostl pod vlivem své matky a proroka Nátana, oba mají také zásluhu na jeho nastolení na trůn. Biblické podání ho spojuje s mudroslovnou tradicí, připisuje Šalomounovi mnoho spisů, ač on sám autorem není (Přísloví, Kazatel, Píseň písní, několik žalmů). Šalomoun proměnil davidovské království ve vládu jednoho muže. Zvláštní je také to, že během jeho vlády nebylo slyšet prorocké slovo. Stavbou chrámu, ač text mu přiznává, že ji podnikl v souladu s Boží vůlí (2S 7,11; 1Kr 6,11-13), dovršil svou centralizaci moci politické i náboženské. K chrámu připojil svůj palác (1Kr 7,1-12) – trůn i oltář byly takto spojeny v jednom moudrém člověku. Vytvořil tak typ vlády, který byl dříve soudcovskou tradicí odmítán.
- **Dodržovat Boží nařízení a přikázání:** Tato slova se jako refrén opakují na klíčových místech Šalomounova příběhu: 1Kr 2,3 – umírající David přikazuje Šalomounovi, aby chodil po Božích cestách a dodržoval jeho nařízení a přikázání; 1Kr 3,4 – Šalomoun miloval Boha a opravdu se řídil nařízeními svého otce Davida; 1Kr 6,12 a 9,4n – Hospodin sám mluví k Šalomounovi a slibuje mu, že pokud bude dodržovat jeho nařízení a přikázání, bude s ním a bude bydlet uprostřed Izraele, pokud ne, vyhladí Izrael z povrchu země; 1Kr 11,11- nakonec přichází soud nad Šalomounem: „Protože to s tebou dopadlo tak, že nedodržuješ mou smlouvu a má nařízení, která jsem ti přikázal, zcela jistě odtrhnu království od tebe a dám je tvému služebníkovi.“ Vidíme, že měřítkem Šalomounova panování nejsou jeho úspěchy, moudrost, bohatství, vybudování chrámu a upevnění postavení Izraele, ale to, zda bude dodržovat Boží nařízení pro krále nebo nebude.

- **Vidění v Gibeónu:** místo je vzdálené 12 km severozápadně od starého Jeruzaléma a býval tu posvátný kámen. Izrael sem na posvátná návrší chodil obětovat před postavením chrámu, což bylo v pozdější době odmítáno (Dt 12,2-6; 2Kr 23,5nn). Hospodin se zjevuje Šalomounovi ve snu, podobně se zjevil ve snu Izákovi, Jákobovi aj., je na začátku svého kralování a Hospodin ho vyzývá, aby ho o něco požádal.
- **Šalomounova modlitba:** 1) Nejprve připomíná dosavadní Boží působení, věrnost otci Davidovi.

  2) Potom se zabývá současnou situací, s pokorou přiznává, že sám na tak těžký úkol nestačí, je příliš mladý a neumí „vycházet a vcházet“ (uměním vycházet a vcházet se zde zřejmě rozumí každodenní vladařské povinnosti, v širším smyslu však může jít i o celkový způsob života, obojí ovšem souvisí s vcházením a vycházením ze svatyně (Mojžíš Ex 34,34n; Dt 31,2).

  3) Nakonec prosí Boha o dvě věci: o moudrost a vnímavé srdce. Vnímavé srdce znamená citlivost, schopnost vidět pod povrch věcí. Mezi přední královské povinnosti patřilo souzení lidu, rozhodování ve všech oblastech života. K tomu je nutné vnímavé, doslova slyšící srdce, schopné vyslýchat spravedlivou při, ale hlavně slyšet Boží hlas. Moudrost je umění najít pravdu a správně se rozhodnout, umět rozlišovat mezi dobrem a zlem.

  Je to příklad krásné modlitby. Vzor pro naše modlitby. Ale z příběhu krále Šalomouna vidíme, že moudré a vnímavé srdce neznamená ještě samozřejmou ochranu před pokušením uhnout z Božích cest a nedodržet Boží přikázání. Tato modlitba musí být neustálá.

- **Srdce ve starozákonním myšlení:** V knize Přísloví čteme, že „ze srdce pochází život“ (Př 4,23), což znamená, že srdce je orgán ve vlastním slova smyslu, a duch, zdroj života, se v něm může usadit, srdce je orgán vnitřní a skrytý na rozdíl od jazyku, očí, rukou a nohou, srdce označuje nejhlubší složku osobnosti, svědomí, srdce bylo pro Izraelce sídlem a zdrojem udatnosti a síly, ale i strachu a radosti, sídlem bolesti, pýchy, náklonnosti i pohrdání, starosti a soucitu, hněvu i nenávisti, závisti i žádosti, je také orgánem porozumění a poznání – „myslet“ se hebrejsky řekne „mluvit ve svém srdci“ anebo „ke svému srdci“, srdce je také sídlem a zdrojem myšlení, fantazie a úvah. Izraelec myslí srdcem, skládá věc v srdci, připouští k srdci a to vždy s úmyslem, aby jednal – úmysly, vedoucí k činům, vznikají vždycky v srdci.

  Se srdcem je spojeno tolik funkcí, že je možno říci, že podle Starého zákona je člověk takový, jaké je jeho srdce.

- **Dvě ženy u krále** (3,16-28): Konkrétní příklad, na kterém můžeme vidět, co to znamená mít vnímavé srdce a jednat na základě Boží moudrosti. Ke králi jako poslední instanci přišly dvě ženy, do jejichž sporu nemohla vnést světlo žádná svědecká výpověď, a o to je celý případ komplikovanější. Navíc ty dvě ženy byly nevěstky, většina soudců a králů by se takovým případem ani nezabývala, ale Šalomoun jejich spor řeší, a to ne na základě losování (což bylo tehdy docela běžné), ale moudrostí – podrobil obě ženy zkoušce („zkouška lásky“). Tento Šalomounův soud je svědectvím o tom, že Bůh je ochotný nám pomoci a vnést světlo do našich životů, i když jsme si některé problémy zavinili sami.
- **Slovo proroka:** Oproti době krále Davida, za vlády Šalomounovy zcela umlká. Při Šalomounově korunovaci se ještě objevuje prorok Nátan (1,10n.22nn.34.38.44n), ale za celé dlouhé panování slovo proroka nezazní. Zazní až úplně na konci, kdy promluví prorok Achiáš k Jeroboámovi, který tehdy byl ještě Šalomounovým dozorcem nad robotami, a ohlásí mu rozdělení říše. Je zajímavé, že se žádné prorocké slovo neozve přímo Šalomounovi. Hospodin se mu ale zjevuje v Gibeónu ve snu a potom se mu ukázal ještě podruhé – je to známka, že na izraelský trůn usedl muž, s nímž Bůh mluvil přímo a vyzbrojil si ho tak mimořádnou mocí a moudrostí, nebo tu máme model orientálního království, v němž má král, jako Boží syn, přímý přístup k Božímu slovu.

Úskalí

- Šalomounův příběh tvoří v 1Kr jeden celek (kap. 2-11) a my ho budeme vyprávět rozkouskovaně, je dobré zvolit nějaký spojující motiv a při každé hodině nastínit i Šalomounův pád nebo alespoň Šalomouna příliš nepřeceňovat, aby dětem v mysli nezůstal Šalomoun pouze jako vzor úspěšného, supermoudrého vladaře. Dobře začal, ale je potřeba i vytrvat a právě to se Šalomounovi příliš nepovedlo.
- Šalomounův soud: Předškolním dětem není potřeba detailně vyprávět spor dvou žen, je to příliš složité a děti nepochopí, v čem spočívá Šalomounovo moudré rozhodnutí.
- Šalomounovo řešení sporu není dílem mistrného psychologa či šikovného detektiva (Hercule Poirot), ale dílem Boží spravedlnosti. Tato spravedlnost má být vyzdvižena. (J. Keřkovský)
- Je potřeba si dát pozor, abychom moudrost dětem nevylíčili jako něco nedosažitelného, co je určeno jen vyvoleným. Naopak, moudrost je hodně praktická – pomáhá nám poznat, co je dobré a co je zlé. A to potřebujeme umět všichni, o tuto schopnost můžeme Pána Boha prosit i my.

Odkazy

Finkelstein, Israel, Silberman, Neil Aster: *David a Šalomoun. Počátky mesianismu ve světle moderní archeologie.* Praha: Vyšehrad 2010.

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály najdete pod úlohou pod nadpisy *Kam dále* a *Související pracovní list*.

Pro děti

Předškoláci

Předmět: srdce. *Sedíme v kroužku.*

Každý člověk má srdce. Víte, kde máte svoje srdce? Srdce bije nebo tluče. Můžeme ho slyšet i cítit. *(Položíme si ruku na srdce, děti také a posloucháme tlukot srdce, jsme potichu, můžeme také zkusit nahmatat puls.)*

Někdy bije hezky pomalu, pravidelně a někdy pořádně rychle, třeba když běháme nebo se něčeho bojíme *(děti mohou vyzkoušet, chvíli běhají a pak si dají ruce na srdíčko a cítí, že bije rychleji)*. Srdce potřebujeme k životu.

Jak se maluje srdce? *(Děti ukáží jen do vzduchu tvar srdce, můžete to párkrát zopakovat, stoupnout si u toho, potom položíte připravený obrázek srdce na tvrdém papíru, můžete ho společně domalovat nebo si můžete přinést červenou látku a kousek provazu nebo lana a na červené látce srdce z provazu vytvarovat, potom si to mohou zkoušet i děti.)*

Co to znamená, když se někde namaluje srdce? Že se mají lidi rádi.

V srdci může někdo bydlet, můžeme mít někoho v srdci – toho, koho máme nejraději.

Kdo může bydlet ve vašem srdci, na koho myslíte, koho máte rádi, za kým běžíte, když máte strach nebo vás něco bolí?

Maminka, tatínek, bráška, sestřička, babička, děda, kmotřička, kamarádka, pejsek, morče, nejlepší kamarádka.

A v našem srdci může bydlet také Pán Bůh, hezké zážitky, hezké myšlenky a vzpomínky. To všechno můžeme mít ve svém srdci. Jsou to takové drahokamy. To je moc příjemné mít někoho rád a vědět, že nás má někdo rád. *(Můžete mít nějaké hezké kamínky „jako drahokamy“ a dávat je do srdce, když děti jmenují koho mají rádi, kdo bydlí u nich v srdci.)*

Ale někdy máme v srdci taky starosti, něco nás trápí, je nám smutno – nikdo mě nemá rád, nic nemůžu, ostatní se mi smějí, ubližují mi, umřel nám pejsek, babička je nemocná… Takové myšlenky naše srdce tíží. *(Můžete položit na srdce černý šátek, pokud pracujete se šátky, nebo třeba černý mráček.)* Někdy si sami naše srdce zamkneme – křičíme, vztekáme se, nechceme

nikoho vidět. *(Můžete položit nějaký těžký kámen na srdce.)*

Jak se těch kamenů můžeme zbavit, aby nám tam zbyly jenom ty drahokamy? Jak se můžeme zbavit strachu, smutku, vzteku? Můžeme prosit Pána Boha, aby nám dal moudré a čisté srdce, ve kterém bydlí láska. Můžeme Pánu Bohu povídat o svém trápení, můžeme o tom vyprávět také mamince a tatínkovi, těm, které máme rádi a pak nám spadne kámen ze srdce, uleví se nám. *(Můžete částečně dát pryč černý šátek, mráček, kámen, ale ne zcela, protože vždycky nás něco trápí.)*

Král David už byl moc starý a předal žezlo a korunu svému synu Šalamounovi *(můžete předat papírovou korunu a plášť, žezlo některému z dětí, po skončení si mohou zahrát hru na krále)*. A taky mu dal radu, aby ve svém kralování vždy pamatoval na Pána Boha, aby byl hodný, spravedlivý, moudrý. A představte si, že Šalomounovi se potom zdál sen: mluvil k němu Pán Bůh a říkal mu: „Šalomoune, můžeš si přát, co chceš.“ Páni, Šalomoun si mohl přát krásný zámek, diamanty, kouzelnou hůlku, lítajícího koníka. Ale Šalomoun nic takového pro sebe nechtěl. Prosil Pána Boha o moudré srdce, aby vždycky věděl, co má dělat, komu má pomoci, jak se má chovat. Šalomoun nemyslel jenom na sebe, ale také na druhé. A Pán Bůh bydlel v Šalomounově srdci, protože Šalomoun Pána Boha miloval. A dokud Pán Bůh bydlel v jeho srdci, Šalomoun dobře a moudře kraloval.

Děti, až si zase budete něco přát od maminky, od tatínka, od babičky, zkuste při tom myslet i na brášku, sestřičku, kamarádku a nejen na sebe, ale vy to možná takhle děláte… *(Můžete si o tom s dětmi povídat.)*

Naučte děti písničku „Moudrost mi, Pane, dávej“ (SV 189). Pokud nezpíváte, mohou se jí naučit jako modlitbu zpaměti recitovat, stačí i první věta: „Moudrost mi, Pane, dávej, abych po tvé cestě chodil. Moudrost mi, Pane, dávej, ať ve tmě nebloudím.“

Aktivita: můžete s dětmi vyrobit srdce, mohou tam namalovat, kdo v jejich srdci „bydlí“, koho mají rádi nebo můžete vyrobit Šalomounovu korunu nebo si můžete hrát na krále – dítě dostane korunu a dáte mu nějaký úkol.

Pomůcky: Červený šátek, černý šátek, „drahokamy“, kámen, kousek lana.

Mladší školní děti

Vyprávění

Král David už byl hodně starý. Ležel na své posteli z ebenového dřeva a přemýšlel, kdo bude po něm králem. Zájemců bylo mnoho, ale který je ten pravý? David chvílemi podřimoval a vždycky se s hrůzou probudil, vzpomínal totiž na všechny boje a bitvy, které zažil a přál si,

aby v Izraeli konečně panoval pokoj a mír. *(Může to být prostor pro krátké opakování — co všechno David zažil.)* Ano, už na to přišel – pokoj a mír, to je teď důležité pro Izrael a takové jméno má přece jeho syn Šalomoun, kterého mu porodila krásná Bat-šeba. Jeho jméno znamená Pokojný. A tak si zavolal Šalomouna, protože se právě rozhodl, že jemu předá královské povinnosti a práva.

„Šalomoune, můj synu, odcházím z tohoto světa k Bohu a chci ti předat kralování nad Izraelem. Buď rozhodný a mužný a vždycky si pamatuj, že království ti svěřil Hospodin, poslouchej ho a dodržuj všechna přikázání a pak se ti bude vždycky dobře dařit i všemu lidu a budeš dobrý král.“

David už neměl mnoho sil, ale zase v něm ožil ten starý David bojovník a začal Šalomounovi radit, s kterými nepřáteli se má ještě vypořádat a koho nenechat bez pomsty. Potom David zemřel a byl pohřben ve svém městě.

David zemřel a Šalomoun tu zůstal sám. Nový král, mladý, nezkušený. Nejdřív splnil to, co mu David dal za úkol. Vypořádal se s odpůrci a nepřáteli. Ale co dál? On přece nechce bojovat jako jeho otec David. Přece to musí jít i jinak, třeba domluvou, vyjednáváním. A tak to zkusil. Začal tím, že se spříznil s faraónem, králem egyptským. Vzal si jeho dceru za ženu a přivedl si ji do Davidova města. A co dál? Šalomoun velmi miloval Hospodina a také se řídil tím, co mu radil jeho otec David. Tehdy ještě nestál Jeruzalémský chrám, lidé obětovali na posvátných návrších. I Šalomoun se vydal obětovat na posvátné návrší. Vydal se do Gibeónu. Tam bylo nejposvátnější posvátné návrší. Stál tam velký kámen.

„To je svaté místo,“ říkali lidé, „Bůh je tady blízko.“

Na kameni dnem i nocí plál oheň. Král Šalomoun přišel na návrší a obětoval tam tisíc zápalných obětí. Ohně plály, všude byl dým a Šalomoun tu zůstal úplně sám. Chtěl se modlit k Bohu. Dlouho seděl u kamene a mlčel. Zavřel oči a usnul. A najednou ve snu k němu promluvil Hospodin:

„Šalomoune, přej si, co chceš a já ti to dám.“

Co by člověk nejvíc potřeboval, kdyby byl král? Co byste mu, děti, poradili? Co je nejdůležitější pro krále, aby dobře vládl, soudil a rozhodoval? Můžete mít připravené kartičky a na nich různá přání, můžete se pokusit je s dětmi seřadit podle důležitosti — např. spravedlnost; žádní nepřátelé; rozumné srdce, které pozná, co je dobré a co zlé; zdraví; chytrost; dlouhý život; klid; krásné šaty a superauto s neprůstřelnými skly; sláva; hodné poddané; úspěch; moudrost; peníze, nic.

Šalomoun nakonec odpověděl:

„Hospodine, ty jsi prokazoval veliké milosrdenství mému otci Davidovi a on jednal podle tvého Slova, upřímně a spravedlivě. Prokazuješ veliké milosrdenství i mně, jenže já jsem moc mladý a nevím, jak vládnout tak početnému a nejednotnému lidu. Dej mi tedy, prosím, vnímavé srdce, abych poznal dobro od zla.“

Pánu Bohu se líbilo, že Šalomoun nemyslel jen na sebe, ale že chtěl moudré a vnímavé srdce, aby se jako král dobře rozhodoval a spravedlivě vládnul. A proto mu Bůh kromě moudrosti dal i to, oč neprosil:

„Milý Šalomoune, dávám ti moudré a rozumné srdce a dávám ti i to, oč jsi nežádal, bohatství i slávu a když budeš chodit po mých cestách a zachovávat přikázání, tak jako tvůj otec David, prodloužím tvé dny.“

V tom se Šalomoun probudil a uvědomil si, že to byl jen sen. Krásný sen a věřil, že ten sen se stane skutečností. Vrátil se do Jeruzaléma, běžel nejprve k Hospodinově schráně, kde byly uloženy desky Zákona a přinesl tam Bohu oběti a všem služebníkům vystrojil veliké hody. Byla to veliká oslava, ale brzo z ní Šalomoun vystřízlivěl.

Slyšel někde v dálce, jak se nějaké ženy hádají. Jejich hlasy se blížily a už stály před Šalomounem a žádaly, aby je rozsoudil. Ty ženy byly nevěstky, žily v jednom domě, obě porodily syny. Jedna z nich svého syna však v noci zalehla a on zemřel. Jenže která? Vše samozřejmě proběhlo bez svědků.

„Králi Šalomoune,“ žalovala jedna z nich, „v noci jsem spala a tato žena zalehla své dítě a pak mi ho podstrčila a vzala si mého syna. Rozsuď nás!“

„Ne, králi Šalomoune, tak to není, můj syn je ten živý a ten mrtvý patří této ženě, ten je tvůj!“

„Ne, to není pravda, můj je ten živý a ty jsi mě podvedla.“

A tak se hádaly a hádaly.

Jak byste je rozsoudili? Mluví pravdu? Která z nich je matka? Jak to poznáte? Jak se to dá zjistit dnes — DNA, dříve to tak jednoduché nebylo.

Ty ženy by se ještě dlouho hádaly, ale šokovalo je, co poručil král: „Přineste mi meč!“

Když ho přinesli, Šalomoun nařídil: „Teď toho živého chlapečka rozsekněte a každá ať si vezme jednu půlku.“

Tu řekla zděšená matka toho dítěte: „To ne, to ho raději dejte jí, jen ho nezabíjejte!“

Druhá však souhlasila: „To je výborný nápad. Jen ho rozetněte, ať není ani její ani můj.“

Když to král uslyšel, měl jasno: „Dejte to dítě té, která řekla ‚nezabíjejte ho‘, to je jeho pravá maminka! Její láska k tomu dítěti je silnější než touha mít své dítě u sebe, byla ochotná dát své dítě druhé ženě, jen aby žilo.“

Lidé si o tom rozsudku brzy vyprávěli a Šalomoun měl pověst moudrého člověka. A Šalomoun díky Bohu skutečně moudrý byl. Moudrost byla pro něho víc než perly a drahé kamení. Být moudrý znamená umět rozeznat dobré a zlé, zachovávat Boží přikázání a myslet na druhé. O takovou moudrost můžeme Pána Boha prosit, bude mít radost z naší modlitby. Píseň *Moudrost mi, Pane, dávej*.

Aktivity

- Pracovní list pro mladší školní děti.
- **Šalomounova koruna:** Vyrobte z papíru korunu, napiště na ní, co jsme se o Šalomounovi dozvěděli, kdo to je, jaký je, co udělal (první příběh – syn Davidův, jmenoval se Šalomoun, král, moudrý, miloval Hospodina, spravedlivý soudce aj.), v této aktivitě můžete pokračovat i v následujících dvou hodinách, vždy přidávat nové vlastnosti, události apod.
- **Divadlo:** Pokud máte herecky schopné děti, můžete si příběh zahrát jako divadlo, zejména scénku hádajících se matek a Šalomounův soud.

Pomůcky: Kartičky, fixy, tvrdý papír na korunu, nůžky, pastelky, sešívačka, lepidlo.

Starší školní děti

Šalomounova prosba

Děti si přečtou Šalomounovu prosbu, zkusí napsat, jaké má části a dát jim nějaký titulek (např. oslava věrného Boha, moje neschopnost, prosba o vnímavé srdce), potom si zkusí sami formulovat svojí modlitbu – za co Boha chválí, v jaké situaci se nachází, co se jim třeba nedaří a by si přáli, o co Pána Boha prosí. Můžete zazpívat píseň *Moudrost mi, Pane, dávej* (SV 189).

Každý z nás dostal od Boha nějaký dar, schopnost, obdarování. Šalomoun dostal mnoho darů a schopností: byl moudrý, vnímavý, spravedlivý, postavil chrám, dovedl popisovat věci kolem sebe, přírodu, napsal mnoho přísloví. Jaké dary máte vy a dovedete je využít i pro druhé? Každý si napíše svůj dar na lístek, několikrát ten lístek přehne, aby napsaný text nebylo vidět. Nahoru na lístek napíše své jméno. Pak si děti lístky rozlosují tak, aby si nikdo nevytáhl svůj a na lístek pod jméno napíší, jaký má daná osoba dar, co umí, jakou má dobrou vlastnost. Poslední část hry je zjišťování, zda se názory shodly nebo neshodly. Tato hra je vhodná pro skupinku, kde se děti dobře znají. Vede to k vnímavosti svých obdarování a vlastností.

Pokud vám zbude čas, můžete ještě využít pracovní list, který se spíše věnuje Šalomounovu soudu.

Moudrost a mudrosloví

Král Šalomoun je znám pro svou moudrost a podle Bible vyslovil 3000 přísloví a 1500 písní: „Vyslovil tři tisíce přísloví a jeho písní bylo tisíc pět set. Dovedl také mluvit o stromech, od cedru, který je na Libanónu, až po yzop, který roste na zdi a dovedl mluvit i o zvířatech, ptácích, plazech a rybách. Šalomounově moudrosti přicházeli naslouchat ze všech národů i ode všech králů země, kteří se o jeho moudrosti doslechli.“ (1Kr 5,12-14)

Šalomoun dostal moudrost od Boha. Slovo moudrost rozepište po písmenech. Děti hledají slova začínající těmito písmeny a zdůvodňují, proč se slovem moudrost souvisí nebo jim ho nějak připomínají (např. M – mírnost; O – otevřenost, ochota naslouchat; U – upřímnost; D – dar, dobrota, druzí; R – rozum, radost; S – starostlivost, služba; T – trpělivost aj.)

Na papírky napište některá přísloví z Bible, každé dítě si může vybrat jedno a může říci, jak tomu přísloví rozumí:

„Pýcha předchází pád, domýšlivost klopýtnutí“, „Přítel vlastnější bratra“, „Kdo jinému jámu kopá, do ní upadá“, „Marnost nad marnost“, „Nic nového pod sluncem“, „Pravdivé rty se zajistí navždy, kdežto jazyk zrádný na okamžik“, „Někdo tlachá, jako by probodával mečem, kdežto jazyk moudrých hojí“, „Kdo chodívá s moudrými, stane se moudrým, kdežto tomu, kdo se přátelí s hlupáky se povede zle“, „Mírné srdce je tělu k životu, kdežto žárlivost je jako kostižer“, „Radostným srdcem zkrásní tvář, kdežto trápení srdce ubíjí ducha“, „Lepší suchá skýva a k tomu klid než dům plný obětních hodů a spory“, „Lépe je bydel na střeše v koutku než se svárlivou ženou ve společném domě,“ „Jako se pes vrací ke svému zvratku, tak hlupák opakuje svou pošetilost“, „Raději potkat medvědici zbavenou mláďat než hlupáka s jeho pošetilostí.“

Pomůcky: Papír, tužky.

Přesah

Šalamounské rozhodnutí je ustálené slovní spojení, které vešlo do slovníku jako rčení. Vyjadřuje zejména nečekané a moudré rozhodnutí ve zdánlivě neřešitelném sporu nebo jednání (wikipedia).

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Moudrost je lepší než perly, nevyrovnají se jí žádné skvosty. (Př 8,11)

Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví, kdo tak činí. (Ž 111,10)

Rituál

Každou postavu může provázet jedna píseň, kterou můžete zpívat nebo její část skandovat. U Šalomouna je to jeho prosba *Moudrost mi, Pane, dávej* (SV 189).

Okénko do bohoslužeb

Kdyby vám teď Pán Bůh řekl, že si můžete cokoliv přát, co by to bylo?

Zazpívejte společně píseň *Moudrost mi, Pane, dávej*.

Modlitba

Náš milý Bože, král Šalomoun myslel víc na druhé a přál si od tebe moudrost. Pravá maminka myslela víc na své dítě, než na sebe a přála si pro něho život. Když si něco přejeme, je fajn myslet při tom také na druhé. Dej, ať to umíme a dej nám také moudrost, abychom věděli, co je dobré a co je zlé. Prosíme, buď s námi. Amen.

Moudrost mi, Pane, dávej, abych po tvé cestě chodil. Moudrost mi, Pane, dávej, ať ve tmě nebloudím. Moudrost mi dávej, sám ji nemám. Moudrost mi dávej, ať tě hledám. Amen.

Odkaz na pracovní list
13 Salomounova moudrost a sláva
13 Šalomounova moudrost a sláva - st
Kam dále
Heller, Daniel: Šalomoun (přípravka z cyklu Církevní rok)
Keřkovský, Jan: Šalomounova moudrost a sláva (přípravka z cyklu Pozvání na cest...
Odkaz na píseň
Neskládejte v mocných naději
Není lepší na tom světě nežli Boha ctíti
Prosba (Dej mi, Pane, víru) (SV44)
Nám pomoz, Pane milý, tvé slovo správně znát
Moudrost mi, Pane, dávej
Shromáždil člověk prý moudrosti své poklad
Ozvi se, Pane můj! Já toužím znát tvou vůli
Cílová skupina

Mladší školní

Předškolní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami II (Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi)

Biblický odkaz (kat)

1 Královská 2,1–3,46